

บันทึก

เรื่อง การตีความคำว่า “การฉ้อโกง” ในมาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติการฉ้อโกง พ.ศ. ๒๕๑๗

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๗๐๕/๑๐๙๒๓ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้พิจารณาให้ความเห็นว่าการตีความของคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่ประชุมข้าราชการตำรวจในระดับสารวัตรและตกลงให้ข้าราชการตำรวจทางหลวงทุกคนมีการบริจาคน้ำเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของข้าราชการตำรวจทางหลวงที่ถึงแก่กรรมในขณะปฏิบัติหน้าที่ โดยที่ประชุมมีมติกำหนดการบริจาคน้ำให้เป็นไปตามชั้นยศของแต่ละบุคคล แต่ผู้ใดจะไม่บริจาคน้ำก็ได้ ซึ่งข้าราชการตำรวจทางหลวงส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามมติดังกล่าวหรือยินยอมให้มีการหักเงินบริจาคน้ำเพื่อช่วยเหลือดังกล่าวนั้น จะเข้าข่ายมาตรา ๔ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการฉ้อโกง พ.ศ. ๒๕๑๗ หรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากได้มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มาร้องเรียนต่ออธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะนายทะเบียนกลางสมาคมฉ้อโกง และนายทะเบียนได้ตอบชี้แจงไปว่า การดำเนินการดังกล่าวไม่เข้าลักษณะเป็นการดำเนินงานฉ้อโกงตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการฉ้อโกง พ.ศ. ๒๕๑๗ เพราะมติของที่ประชุมฯ ซึ่งตกลงจะบริจาคน้ำให้ครอบครัวของข้าราชการตำรวจทางหลวงที่ถึงแก่กรรมในขณะปฏิบัติหน้าที่นั้น ผู้ที่ตกลงกันเช่นนี้ไม่เกิดสิทธิและหน้าที่ตามความหมายแห่งการดำเนินงานของการฉ้อโกง กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงกรมประชาสัมพันธ์ และกรมตำรวจ) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการฉ้อโกง พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้บัญญัตินิยามคำว่า “การฉ้อโกง” ไว้ว่า “การฉ้อโกง” หมายความว่า กิจการที่บุคคลหลายคนตกลงเข้ากันเพื่อดำเนินการฉ้อโกงซึ่งกันและกันในการจัดการศพ หรือจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัวของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ตกลงเข้ากันนั้นซึ่งถึงแก่ความตาย และมีได้ประสงค์จะหากำไรเพื่อแบ่งปันกัน” การฉ้อโกงจึงต้องประกอบด้วยการที่บุคคลหลายคนตกลงเข้ากันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการฉ้อโกงซึ่งกันและกันในการจัดการศพหรือจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัวของบุคคลซึ่งตกลงเข้ากันนั้นซึ่งถึงแก่ความตาย และมีได้ประสงค์จะหากำไร แต่สำหรับปัญหาที่หารือนี้ปรากฏข้อเท็จจริงจากเอกสารและคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทยว่า ในการประชุมตกลงกันให้ข้าราชการตำรวจทางหลวงทุกคนร่วมบริจาคน้ำเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของข้าราชการตำรวจที่ถึงแก่กรรมในการปฏิบัติหน้าที่โดย

กำหนดอัตราเงินบริจาคตามชั้นยศของบุคคลแตกต่างกัน ที่ประชุมได้มีมติให้บริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของข้าราชการตำรวจผู้ที่ได้รับบาดเจ็บด้วย โดยให้ได้รับครึ่งหนึ่งของข้าราชการตำรวจผู้ที่ตั้งแก่กรรม เนื่องจากมีความประสงค์จะช่วยเหลือครอบครัวของบุคคลดังกล่าวมิได้รับความเดือดร้อน ผู้ได้รับการช่วยเหลือจึงสามารถนำเงินดังกล่าวไปใช้ได้ตามที่เห็นสมควร มิได้จำกัดว่าต้องนำไปใช้ในการจัดการศพเพียงทางเดียว และตามมติของที่ประชุมนั้น ผู้ใดจะบริจาคหรือไม่ก็ได้ สำหรับผู้ที่มีได้บริจาคหากถึงแก่กรรมหรือได้รับบาดเจ็บก็อาจได้รับการช่วยเหลือได้และการช่วยเหลือนี้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากการฉกฉวยเงินของกรมตำรวจ ซึ่งจะให้ความช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่เป็สมาชิกอยู่แล้วเท่านั้น จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีการช่วยเหลือดังกล่าวมิได้จำกัดเฉพาะเพื่อช่วยเหลือในการจัดการศพหรือในการจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัวของผู้ซึ่งถึงแก่กรรมตามความหมายของการฉกฉวยเงินสงเคราะห์ แต่ประสงค์จะช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บด้วย นอกจากนี้มีมติดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้บริจาคและผู้ได้รับการช่วยเหลือแต่อย่างใด เป็นเพียงการขอความร่วมมือบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันเท่านั้น จึงไม่เข้าลักษณะเป็นการฉกฉวยเงินสงเคราะห์ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการฉกฉวยเงินสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗ เมื่อไม่เข้าลักษณะเป็นการฉกฉวยเงินสงเคราะห์ จึงไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

อนึ่ง กรณีตามปัญหาที่หารือมานี้ อาจเข้าลักษณะเป็นการเรียไรซึ่งจะทำให้ผู้ถูกเรียไรเกิดความหวาดหวั่นหรือเกรงกลัว อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๖^๒ ประกอบกับมาตรา ๒๐^๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไรพุทธศักราช ๒๕๔๗ ได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๒๕

^๑ มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดชักชวน ชี้ช่อง หรือจัดการโดยวิธีใดๆ ที่คล้ายคลึงกัน ให้ผู้ใดเข้าเป็นสมาชิกในสมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์ซึ่งยังมิได้จดทะเบียนโดยถูกต้องตามกฎหมาย

^๒ มาตรา ๑๖ ในการเรียไรห้ามมิให้ใช้ถ้อยคำ หรือวิธีการใดๆ ซึ่งเป็นการบังคับผู้ถูกเรียไรโดยตรงหรือโดยปริยาย หรือซึ่งจะทำให้ผู้ถูกเรียไรเกิดความหวาดหวั่นหรือเกรงกลัว

^๓ มาตรา ๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ